

neer hem de gelegenheid daartoe wordt aangeboden? Of Calvijn ongelijk heeft, waar hij zegt „dat de Heer het ambt der Overheid niet alleen toelaat en goedkeurt, maar ook bijzonderlijk aanprijst; dat de Overheden toch hunne roeping van God ontvangen, met goddelijk gezag bekleed zijn en God als het ware vertegenwoordigen, weshalve de Schrift hen ook goden noemt”? (4). En of — tegenover diegenen die de studie meenen te kunnen ontberen, — niet het woord geldt van Mr. Groen van Prinsterer: „de vreeze des Heeren is het beginsel der wetenschap; maar het beginsel is de geheele wetenschap niet”? (5).

Neen! Ongeoorloofd en onmogelijk tevens is het voor den staatsman, voor den ambtenaar, in onze dagen zelfs voor den gewonen burger, zich van bemoeiing met het politieke leven te onthouden; maar tegelijkertijd onverantwoordelijk zich er mede in te laten, zonder naar vermogen zich rekenschap te geven van de beginselen die daar behooren te gelden. En wanneer nu gevraagd wordt waarin dan toch het oude staatsrecht principieel van het moderne verschilt, dan luidt mijn antwoord: *in de erkenning van Gods Woord als hoogste gezag*. Bij de beoordeeling van elk staatsrechtelijk vraagstuk heeft de Christen zich af te vragen, of God in Zijn Woord zich aangaande dat vraagstuk min of meer duidelijk heeft geopenbaard, ten einde aan die openbaring zijn oordeel en zijn wil te toetsen.

Tegenover het gezag der rede stelt de Roomsche het gezag zijner kerk; de Gereformeerde dat der Schrift. Bij den grooten omvang der stof evenwel laat ik het gezag dat de Roomsche eerbiedigt buiten bespreking, en bepaal mij

- 1°. tot aanwijzing van den aard zoowel van het gezag der rede als van dat van Gods Woord;
- 2°. tot weerlegging van enkele bedenkingen tegen de erkenning van het Woord Gods als hoogste gezag;
- 3°. tot het aantoonen hoe de erkenning van dat gezag met vrijheid van onderzoek kan gepaard gaan, en hoe zij op de ontwikkeling van juiste rechtsbeginselen van invloed is;